

از نازی آباد تا زندان قصر

خاطرات شفاهی دکتر محسن بهشتی سرشت
(۱۳۵۷ - ۱۳۳۵.۵ ش)

مصاحبه و تدوین:

یعقوب خزائی

استادیار دانشگاه بین المللی امام خمینی

www.ketab.ir

انتشارات سازمان اسناد و کتابخانه ملی

تهران - ۱۴۰۰

سرشناسه: بهشتی سرشت، محسن، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور: از نازی آباد تا زندان قصر : خاطرات شفاهی دکتر محسن
بهشتی سرشت (۱۳۵۷-۱۳۳۵ ه.ش) / مصاحبه و تدوین یعقوب خزائی.
مشخصات نشر: تهران: نگارستان اندیشه، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری: ۱۳۹ ص.؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م. شابک: 978-622-7754-01-8
عنوان دیگر: خاطرات شفاهی دکتر محسن بهشتی سرشت (۱۳۵۷-۱۳۳۵ ه.ش)
موضوع: بهشتی سرشت، محسن، ۱۳۳۵ - مدرسان -- ایران -- خاطرات. ایران --
تاریخ -- پهلوی، ۱۳۲۰ - ۱۳۵۷ - خاطرات
College teachers --Iran--Diaries. Iran -- History -- Pahlavi, 1941 - 1978 --
Presonal narratives

شناسه افزوده: خزایی، یعقوب، ۱۳۶۲ -، مصاحبه گر
رده بندی کنگره: DSF ۵۱۵۳۳ رده بندی دیویی: ۰۸۲۴۰۹۲/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۷۷۳۳۲۴۸

از نازی آباد تا زندان قصر خاطرات شفاهی دکتر محسن بهشتی سرشت (۱۳۵۷ - ۱۳۳۵ ه.ش)

مصاحبه و تدوین: یعقوب خزائی
استادیار دانشگاه بین المللی امام خمینی
نمونه خوانی و نمایه سازی: وحید دریایی
ناشر: نگارستان اندیشه
طراح جلد: سعید صحابی
نوبت چاپ: نخست، ۱۴۰۰
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
چاپ و صحافی: صادق

نشانی ناشر: م. انقلاب، ابتدای خ آزادی، خ بهزاد، شماره ۲۹ واحد ۷

تلفکس: ۶۶۹۴۲۵۴۲. ۶۶۴۳۵۴۲۳

info@cins.ir - www.cins.ir

فهرست مطالب

۷	مقدمه
فصل اول:	
۱۱	در کوی و برزن های خانی آباد و نازی آباد
۱۱	تبار خانوادگی
۱۲	محلله خانی آباد
۱۶	نقل مکان به نازی آباد
۲۴	آشنایی با مصطفی وفامهر
۳۰	خانواده حجاریان
۳۳	وضع فرهنگی و اجتماعی تهران
فصل دوم:	
۳۷	در جستجوی حقیقت
۳۷	حضور در محفل گودرزی [گروه فرقان]
۳۹	حسینیه ارشاد و هنرنوین مذهبی
۴۱	شریعتی و نسل جوان
۴۹	پخش اعلامیه در دبیرستان
۵۳	ورود به دانشگاه ملی
۵۶	دستگیری در سال ۵۴

۶۱	سلول انفرادی کمیته مشترک ضد خرابکاری
۶۶	اتاق بازجویی
۷۰	بازرسی منزل
۷۱	آزادی از زندان
۷۴	تشکل‌های دانشجویی؛ رقابت‌ها و تعارضات
	فصل سوم:
۸۳	در راه انقلاب
۸۳	کوه‌نوردی و فرهنگ مبارزه
۸۸	مواجهه با دکتر حسینعلی منتجبی
۹۲	کانون‌های مذهبی و سیاسی نازی آباد
۹۶	تظاهرات دانشجویی و بازداشت
۱۰۲	زندان قصر
۱۰۵	حمام زندان قصر
۱۰۵	اتاق ملاقات
۱۰۷	آزادی از زندان قصر
۱۰۸	سفر دانشجویان به سیستان و بلوچستان
۱۰۹	اردوی سیاسی - ایدئولوژیک دماوند
۱۱۸	دادگاه
۱۲۳	ساختن کوکتل مولوتف
۱۳۱	میتینگ مجاهدین خلق با حضور پدر رضائی‌ها در بهشت زهرا
۱۳۶	فعالیت چریک‌های فدائی و مجاهدین خلق در دانشگاه تهران

مقدمه

یادداشت‌ها و خاطرات افراد حاضر در یک رخداد یا توصیف نقش یک کنشگر سیاسی در یک برهه زمانی از جمله منابع مهم تاریخ معاصر به شمار می‌آید. در سال‌های پس از انقلاب موجی از خاطرات شفاهی در داخل کشور ضبط و تدوین شده است که در بدو امر صورت‌بندی آن واکنشی در برابر انتشار مصاحبه‌های مقامات رژیم پهلوی و برخی از سران اپوزیسیون در غرب بود. کتاب حاضر حاصل گفتگو با مصاحبه با دکتر محسن بهشتی سرشت است. ایشان از دانشجویان انقلابی است که در دوران حوادث انقلاب به ایفا نقش خود در رخدادهای دهه ۵۰ شمسی پرداخته‌اند. از ابتدا با ایشان توافق بعمل آمد که موضوع گفتگو صرفاً منحصر به سال‌های زندگی ایشان از بدو تولد تا انقلاب ۵۷ باشد. این مصاحبه از منظر تجربه زیسته‌ی یک دانشجوی مذهبی آرمان‌گرا که به دنبال ایجاد تغییر و دگرگونی در جامعه بوده، حائز اهمیت است. سخنان ایشان صرفاً ناظر به سخن یک فرد درگیر در حوادث تاریخی نیست، بلکه ایشان یک تیپ و کاراکتر اجتماعی و سیاسی هستند که نمادی از نسلی تحول‌خواه و آرمان‌گرا را متجلی می‌سازند. در خلال متن خواهیم دید که ایشان به عنوان نمادی از یک تیپ اجتماعی و سیاسی به منظور تغییر، زمانی به محفل گودرزی و گروه فرقان نزدیک می‌شود، گاه با اعضای بنیانگذار سازمان مجاهدین خلق

احساس همدلی می‌کند و دفاعیات آنان را مطالعه و نگهداری می‌کند و دست آخر او به عنوان یک دانشجوی مذهبی راه خود را در این گردباد حوادث و نظریات متعدد پیدا می‌کند. با مطالعه این خاطرات می‌توانیم تفکرات، علقه‌ها و تابوهای نسبی را مشاهده کنیم که اینک بعد از گذشت بیش از ۴ دهه تغییرات مهمی را به خود دیده است. این مصاحبه در پاییز سال ۱۳۹۸ در خلال ۸ جلسه گفتگویی ۲ ساعته در تهران و قزوین به انجام رسید. پس از انجام مصاحبه‌ها آقای یاسر کریمی دانشجوی دکتری تاریخ دانشگاه بین المللی امام خمینی از سر مهر تمام فایل‌های صوتی را پیاده کردند. زحمت بی دریغ ایشان در این کار ستودنی است. از ایشان صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنیم. البته بند از پیاده سازی فایل‌های صوتی روشن گردید برخی گسست‌ها در مصاحبه وجود دارد و بدین منظور مصاحبه‌های کوتاه تکمیلی نیز صورت گرفت. ضمن اینکه در ایام اخیر با بروز بیماری دهشتناک کرونا کار مصاحبه‌های تکمیلی با موانع و مشکلاتی روبرو شد و بدین جهت تنظیم متن نهایی به طول انجامید.

در ضمن از بدو امر نظر بر آن بود تا به منظور حفظ اصالت گفتگو در متن مصاحبه دخل و تصرفی ایجاد نشود و متن گفتگو طبق النعل بالنعل پیاده سازی و تنظیم گردد. در واقع اولین نسخه پیاده سازی که با قدری ویرایش و جابجایی مطالب از منظر سیر کروئولوژیک رویدادها همراه بود، بر بنیاد اصالت گفتگو و کمترین دخل و تصرف تنظیم گردید ولی بعداً نظر بر این قرار گرفت تا قدری متن پیاده شده از زبان عامیانه گفتگو به زبان نوشتار رسمی تغییر یابد و دست آخر به منظور اینکه این تغییرات جزئی در جابجایی واژگان و افعال چه در طرح سوالات و چه در پاسخ‌ها منجر به دگرگونی و تحریف متن نشود، متن بازنویسی شده به رویت دکتر بهشتی سرشت نیز رسید.